

๐๐๖๖-๐๔๕๖๐

๖๓๙๔๔

การศึกษาเปรียบเทียบระดับความว้าเหว่ระหว่างผู้สูงอายุ
ในสถานสงเคราะห์คนชรา และผู้สูงอายุที่อยู่ที่บ้าน

**Comparison of Level of Loneliness Between
Elderly Staying in the Institution and at Home**

โดย

วันเพ็ญ

เอี่ยมจ้อย

สุพรรณณี

เตรียมวิศิษฐ์

ด้วยความสนับสนุนการวิจัยจาก

สถาบันชีวิตวิทยาและสถาบันวิจัยและพัฒนา

มหาวิทยาลัยพายัพ

พ.ศ. 2535

กิตติกรรมประกาศ

คณะผู้วิจัยขอขอบพระคุณสถาบันชีวิตวิทยาและสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยพายัพสำหรับทุนสนับสนุนการวิจัยครั้งนี้ และขอขอบพระคุณสำหรับความร่วมมือด้วยดีจากผู้ประกอบการสถานสงเคราะห์คนชรา บ้านธรรมปกรณ์เชียงใหม่ และหัวหน้าแขวงการปกครองแขวงเมืองราย และแขวงศรีวิชัย ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ที่อำนวยความสะดวกในการรวบรวมข้อมูล และผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้กรุณาตรวจสอบความตรงของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ตลอดจนกลุ่มตัวอย่างทุกคนในการศึกษาครั้งนี้

นอกจากนี้ ขอขอบคุณคุณจงกล ต้อยมาเมือง และคุณสังวรณ์ เตรียมวิศิษฎ์ ผู้ช่วยวิจัยในการรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ และที่สถานสงเคราะห์คนชรา บ้านธรรมปกรณ์เชียงใหม่ ด้วยความพากเพียรอย่างยิ่ง ซึ่งช่วยให้งานวิจัยครั้งนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี

วันเพ็ญ เดือนจ้อย

สุพรรณี เตรียมวิศิษฎ์

เลขหมู่.....
เลขทะเบียน ๑๓ ๖๓๑๐
วันที่ ๙ เดือน ๗๒ พ.ศ. ๒๕

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบระดับความว่าเหว่ระหว่างผู้สูงอายุที่อยู่ในสถานสงเคราะห์คนชรา กับผู้สูงอายุที่อยู่ที่บ้าน และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความว่าเหว่ในผู้สูงอายุ กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 200 คน เป็นผู้สูงอายุทั้งเพศชายและหญิง ที่อยู่ในสถานสงเคราะห์คนชรา บ้านธรรมปกรณ์ เชียงใหม่ และที่อยู่ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ซึ่งเลือกตัวอย่างโดยวิธีจับฉลากแบบไม่แทนที่ ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้กลุ่มละ 100 คนเท่ากัน รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ประกอบด้วยข้อมูลส่วนบุคคล และแบบวัดความว่าเหว่และสุขภาพ ซึ่งหาความเที่ยงตรงด้านเนื้อหาโดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ และหาความเชื่อมั่นด้วยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ได้ค่าเท่ากับ 0.84 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา การทดสอบค่าที และวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นต้น

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า

1. ผู้สูงอายุที่อยู่ในสถานสงเคราะห์ มีคะแนนความว่าเหว่มากกว่าผู้สูงอายุที่อยู่ที่บ้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001
2. ปัจจัยที่ร่วมทำนายความว่าเหว่ของผู้สูงอายุที่อยู่ในสถานสงเคราะห์ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ได้แก่ เพศ และอายุ
3. ปัจจัยที่ร่วมทำนายความว่าเหว่ของผู้สูงอายุที่อยู่ที่บ้านได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ได้แก่ ภาวะสุขภาพ และระดับการศึกษา

ผลการวิจัยครั้งนี้แสดงว่า การที่ผู้สูงอายุได้อยู่กับบุตรหลานที่บ้านจะช่วยลดความว่าเหว่ได้ การนำผู้สูงอายุไปไว้ในสถานสงเคราะห์คนชรานั้น ควรเป็นการแก้ปัญหาวิธียุติสุดท้าย และสถานสงเคราะห์ควรจัดกิจกรรมให้ผู้สูงอายุได้มีส่วนร่วมให้มากที่สุด ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ชุมชน และสังคมได้ตระหนักถึงปัญหาด้านจิตใจของผู้สูงอายุ รวมทั้งมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาของผู้สูงอายุด้วย

Abstract

The purposes of this study were to compare the loneliness between the elderly staying in the institution and at home and to investigate factors relating to loneliness. Two hundred elderly subjects equally selected using random sampling technique without replacement from the Chiang Mai Thammapakorn Home for the Aged and homes on census records of two precincts in the Chiang Mai municipal areas. The instrument used for data collection was a questionnaire composed of demographic data and loneliness scale and health status developed by the researchers. Content validity was examined by specialists and reliability was obtained at 0.84 by means of Cronbach alpha coefficient. The derived data was analyzed by using descriptive statistics, t-test, and stepwise multiple regression.

The results of this study revealed that :

1. The elderly staying in the institution had statistical significant higher loneliness score than those living at home at the level of .001.
2. Significant predictors of loneliness among the elderly staying in the institution were gender and age at the statistical level of .001.
3. Significant predictors of loneliness among the elderly living at home were health status and educational level at the statistical level of .001.

The results enabled that living with children at home can help decreasing loneliness among the elderly. Taking the elderly to the institution should be considered as the last choice and activities at the institution should be arranged for most elderly participation. Society and community at large should be informed to realize of mental problems and join the activity of problem solving for the elderly.

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
สารบัญตาราง	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
สมมติฐานของการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	5
คำจำกัดความในการวิจัย	6
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
ความก้าวหน้าในผู้สูงอายุ	7
สถานสงเคราะห์คนชรา	24
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	30
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	
ประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	32
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	33
การเก็บรวบรวมข้อมูล	35
การวิเคราะห์ข้อมูล	36
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการอภิปรายผล	
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	37
การอภิปรายผล	61

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	
สรุปผลการวิจัย	66
ปัญหาและอุปสรรคในการวิจัย	67
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	67
ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้	69
เอกสารอ้างอิง	71
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก เครื่องมือรวบรวมข้อมูล	76
ภาคผนวก ข จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกรูปร่างตามดัชนี มวลกาย (Body Mass Index หรือ BMI) และเพศ	86
ภาคผนวก ค รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ	87
ประวัติผู้วิจัย	88

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	38
เปรียบเทียบจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ศาสนา การปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนา อาชีพ รายได้ และแหล่งรายได้	
2	42
เปรียบเทียบจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอายุ และเพศ	
3	43
เปรียบเทียบจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสถานภาพสมรส และเพศ	
4	44
เปรียบเทียบจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการศึกษา และเพศ	
5	45
เปรียบเทียบจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามรายได้ และเพศ	
6	46
เปรียบเทียบจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามแหล่งรายได้ และเพศ	
7	47
เปรียบเทียบจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอาชีพที่ทำครั้งสุดท้าย และเพศ	
8	48
เปรียบเทียบจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ที่บ้าน จำแนกตามบุคคล ที่อาศัยอยู่ในครอบครัวเดียวกัน	
9	49
จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างตามเพศที่อยู่ในสถานสงเคราะห์ จำแนกตาม รายได้พิเศษ ความเพียงพอของรายได้ การมีบุตร, หลาน การมาเยี่ยมของบุตร, หลาน และการมาเยี่ยมของเพื่อน,ญาติ	
10	51
จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับความว่าเหว่	
11	52
จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับความว่าเหว่ และเพศ	
12	53
เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความว่าเหว่ของกลุ่มตัวอย่าง	
13	54
ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคะแนนความว่าเหว่ของ กลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในสถานสงเคราะห์ จำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ศาสนา การปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนา และรายได้	
14	57
ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคะแนนความว่าเหว่ของ กลุ่มตัวอย่างที่อยู่ที่บ้าน จำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา และรายได้	

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
15 คำสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณในการทำนายความว้าเหว ของผู้สูงอายุที่อยู่ที่บ้าน โดยวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน	59
16 คำสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณในการทำนายความว้าเหว ของผู้สูงอายุที่อยู่ใน สถานสงเคราะห์ โดยวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน	60

PAYAP UNIVERSITY